

Jaarverslag Vereniging Oud-Utrecht 2000

Algemeen

Het doel van de vereniging waarnaar sinds het lustrumjaar 1998 werd gestreefd is gerealiseerd: in het jaar 2000 werd het 200ste lid geregistreerd.

Het bestuur stelde een beleidsplan op waarin de doelstellingen en plannen voor de komende vijf jaar zijn verwoord. Dit werd in twee delen in de beide ledenvergaderingen vastgesteld.

Het bestuur hield zich veel bezig met de erfenis van mevrouw A.H. Ulbrich. Er werd een stichting opgericht voor het beheren van het vermogen. Door bestuur en leden werden voorstellen gedaan voor het besteden van de rekeningen van het vermogen voor het jaar 2001. Er werd besloten tot de volgende bestedingen: een jaarlijkse grote activiteit voor leden (in 2001 f 13.000,-), het uitbrengen van één extra (thema)nummer van het Tijdschrift (f 12.500,-), het aantrekken van een eindredacteur van het Tijdschrift (f 10.000,- voor vijf nummers in 2001), het laten schrijven van een artikel over een onderwerp uit de witte-vlekkenlijst voor het Jaarboek (f 7.500,-) en het ondersteunen van de Kadastrale Atlas 1832 van Vleuten-De Meern-Haarzuilens (f 5.000,-).

Bestuur, redacties en commissies

De samenstelling van bestuur, redacties en commissies was in 2000 als volgt:

Bestuur

Mr.P.A. Blok, voorzitter
P. Kroes, penningmeester
Mw. drs. C.C.S. Wilmer, secretaris
Dr. R.E. de Bruin, lid (tot 23 november)
Mw. drs. M.E.G. Dirven, lid
Mw. drs. J. Vroemen, lid
Mw. dr. M. van de Vrugt, lid

Redactie Tijdschrift

Dr. B. van den Hoven van Genderen
Mw. drs. M.C. van Oudheusden
Mw. drs. J.C.M. Pennings
R.P.M. Rhoen
Mw. drs. B. van Santen
Mw. drs. M.A. Vugts
Mw. dr. M. van de Vrugt, namens het bestuur

Redactie Jaarboek

Mw. drs. M.A. van der Eerden-Vonk
Dr. P.D. 't Hart
Mw. drs. A.L. Jordens
Drs. H.L.Ph. Leeuwenberg
Drs. A. Pietersma
Drs. M.H. Stafleu

Activiteitencommissie

P.J.M. Collard
J.J.W. Hauptmeyer
H. Luijsterburg
Mw. drs. P.M. Stoppelenburg
H. Uppelschoten
Mw. N. Vlot-Werner
Mw. drs. J. Vroemen, namens het bestuur (tot 23 november)
J.H. de Wit

Commissie Actuele Ontwikkelingen

D. van Batenburg
E. Teunissen
L.A. van der Tuuk

Commissie van Acht

Mr.P.A. Blok, namens het bestuur
Ir. C.A. Bos
Drs. J. Luijt
B.J. Martens van Vliet
L.A. van der Tuuk

Oud-Utrecht op Internet

Drs. J. Luijt

Het bestuur vergaderde elf keer op de vaste vergaderplaats, de Fundatie van Renswoude, en twee keer ten huize van bestuursleden, waarvan één keer

samen met de Activiteitencommissie.

In het bestuur trad een verandering op. De heer R.E. de Bruin verliet het bestuur in de na-jaarsvergadering wegens drukke werkzaamheden. Het bestuur was er toen nog niet in geslaagd een opvolger te vinden, die bij voorkeur werkzaam in of nauw betrokken bij de Utrechtse museumwereld zou moeten zijn.

Er was geen wijziging in de redactie van het Tijdschrift. In de Jaarboekredactie nam de heer Stafleu de plaats in die was ontstaan na het vertrek van de heer T.J. Hoekstra.

Bij de Activiteitencommissie nam mevrouw J.C. van Kuipers-van der Wal afscheid.

In de overige commissies deden zich in het verslagjaar geen veranderingen voor.

Tijdschrift

Het tijdschrift bood in zes afleveringen een grote verscheidenheid aan onderwerpen. Het werd uitgebreid met vier pagina's en met kleur in het binnenwerk. Vaste rubrieken waren dit jaar 'tuinen en parken' en 'aardkundige werken'.

Jaarboek

Het Jaarboek 2000 bevat vijf grote artikelen over diverse onderwerpen, waarvan één betrekking heeft op de hoofdstad, en de kroniek over het jaar 1999.

De presentatie van het Jaarboek 2000 vond op 10 december plaats in de zaal van Palladio aan het Kleine Geertekerkhof. De heer F. Gaasbeek, een van de auteurs, hield een causerie, waarin de onderwerpen van de Jaarboekartikelen waren verwerkt.

Oud-Utrecht-prijs

Op 10 december werd tevens de winnaar van de Oud-Utrecht-prijs 2000 bekend gemaakt. Mevrouw Drs. M. Voorn, een van de zeventien inzenders, ontving de prijs (een bedrag van f 5000,-) voor haar inzending over het debat rond de oprichting van het Utrechtse volksbadhuis in 1904. De jury bestond uit de heren P.D. 't Hart, F.J.W. van Kan en C.H. Staal.

Op 10 december werd behalve de presentatie van het Jaarboek en de uitreiking van de Oud-Utrecht-prijs 2000 ook de Provinciale Archeologische Kroniek 1998-1999 gepresenteerd en het 2000ste Oud-Utrechtlid bekend gemaakt.

Tussen deze programma-onderdelen door zorgden drie jonge musici voor een muzikaal intermezzo.

Ledenvergaderingen en andere activiteiten

- De voorjaarsledenvergadering werd gehouden op 22 juni in de St.-Antoniuserkerk, waar ons lid C. Staal de aanwezigen na afloop rondleidde.
- De najaarsledenvergadering vond plaats op 23 november in het Broodhuis, de voormalige synagoge, aan de Springweg. Evenals bij de voorjaarsvergadering werden de leden na afloop geïnformeerd over geschiedenis van het bijzondere gebouw waarin de vereniging te gast was. De voorganger van de gemeente van Ruth, de heer K. Asberg, gaf een uitgebreide toelichting.
- Het jaarlijkse grote evenement stond dit jaar in het teken van Karel V. Deze dag werd dan ook gehouden in het onlangs gerestaureerde Grand Hotel Karel V, op zaterdag 15 april. Er vonden lezingen plaats over Karel V (door de heer G. Petri) en over de uit Utrecht afkomstige schilder Anthonius Mor (door mevrouw Th. Coppens)

en een rondleiding door het gebouwencomplex van het Duitse Huis door mevrouw L. Bogaers. Na een copieus lunchbuffet werd het programma voortgezet met onder andere hofdansen uit de 16de eeuw. Wegens het grote aantal aanwezigen werd het gezelschap in twee groepen verdeeld die in verschillende volgorde aan het programma deelnamen.

Er werden nog andere activiteiten door de vereniging of in samenwerking met anderen georganiseerd:

- Het Historisch Café, waarvoor in januari werd uitgeweken naar de Tapperij De Zes Vaatjes, maar dat daarna weer - met uitzondering van de zomermaanden - in de kelder van 't Weeshuis plaats vond, trok steeds zo'n 25 tot 40 bezoekers en bewees daarmee opnieuw zijn bestaansrecht, ondanks enkele nadelen die aan deze historische locatie zijn verbonden.
- Voor de excursie op 19 april naar het Derde Administratiegebouw van de Nederlandse Spoorwegen, de Inktpot, was zoveel belangstelling dat een aantal leden teleurgesteld moest worden.
- Ook de excursie naar de Herrnhutters in Zeist (19 februari) was zeer gewild; deze werd later herhaald (13 mei).
- Daartegenover stond een lezing over rekening rijden, in het Oude Tolhuis gepland, die wegens gebrek aan belangstelling werd geannuleerd.
- Op 24 september werd in samenwerking met de Alliance Française een lezing gehouden over René Descartes met een wandeling langs gebouwen waar deze en andere Utrechtse filosofen hebben gewoond.
- Omdat er zoveel leden bij de Karel V-dag in april teleurgesteld moesten worden werd in samenwerking met het in Gent

wonende Oud-Utrechtlid de heer L. Humblet een dag in de Zuidelijke Nederlanden georganiseerd. Op 15 oktober bracht een dubbeldeks bus ca. tachtig leden naar Gent waar zij een programma kregen voorgeschoteld dat Karel V als thema had. Na een lange en gedegen lezing van de oud-archivaris dr. J. Decavele over Karel V in Gent en de relatie met Utrecht, genoot het gezelschap van een warme lunch en een stadswandeling.

In samenwerking met het Historisch Platform werden nog enkele activiteiten georganiseerd:

- een rondleiding in het Centraal Museum (16 januari)
- een rondleiding in het Moluks Historisch Museum (19 maart)
- een rondleiding over de begraafplaats Soestbergen (29 oktober).

Actuele ontwikkelingen

De Commissie Actuele Ontwikkelingen haalde de banden met de Historische Vereniging Vleuten-De Meern-Haarzuilens nader aan. Verder hadden de volgende onderwerpen de aandacht van de commissie:

- de nog te realiseren tunnel onder het spoor ter hoogte van het Moreelsepark en de aantasting van het park Nieuweroord
- de gevolgen van het UCP; de (verlengde) spoorlanen
- de spoorverdubbeling (en -verhoging); hierdoor worden in Vleuten de resten van het Huis te Vleuten bedreigd
- de parkeergarage Lepelenburg
- de parkeergarage Lucasbolwerk
- het in depot houden van de collectie Utrechtse geschiedenis van het Centraal Museum
- het voormalige verzorgingstehuis St. Hieronymus (met kapel) aan de Maliesingel
- uitbreiding van het muziekcentrum Vredenburg ten koste van de resten van het kasteel
- de nog te realiseren bidkapel bij de Catharijnekkerk aan de Lange Nieuwstraat en een eventuele verbindingsgang

JOZÉ RUTTEN-NASS

- het Gregorishuis aan de Herenstraat
- het voormalige stadskasteel Compostel aan de Ganzenmarkt
- de Duitse bunker aan het Servaasbolwerk
- het Noorderpark (ten noorden van de Gageldijk)
- het centrale park van Leidsche Rijn: het Rijnsche Park, waarbij twee uit 1927 daterende druivenkassen worden bedreigd, de overblijfselen van het voormalig kasteel Den Engh worden verwaarloosd en oude topografische structuren, zoals het Appellaantje en de Enghlaan, worden bedreigd door de aanleg van de noordelijke stadsas
- het landschap rond de Hamtoren bij Vleuten: bedreiging door de aanleg van toeristenvoorzieningen nabij kasteel De Haar in Haarzuilens
- het groene lint langs de Kromme Rijn: bedreiging door hoogbouw (tot 80 meter) naast stadion Galgenwaard ('Manhattan aan de Kromme Rijn').

In de voorjaarsledenvergadering werd het tweede deel van het beleidsplan vastgesteld, dat was gewijd aan het waken over cultureel erfgoed. Om dit nader in te vullen werd op 1 november een bijeenkomst belegd met een aantal in het onderwerp geïnteresseerde leden. Als resultaat werd besloten tot uitbreiding van de Commissie Actuele Ontwikkelingen en tot het projectmatig aanpakken van veelomvattende onderwerpen. Als eerste zal een projectgroep Singels worden geformeerd.

De secretaris

De Stichting Publicaties Oud-Utrecht (SPOU) is opgericht in 1988 met als doel het uitgeven van boeken over geschiedenis, archeologie en monumenten betreffende de provincie Utrecht. Aanleiding was indertijd de door de provincie geuite wens om te komen tot de publicatie van een serie gemeentelijke monumentenboeken op basis van het materiaal van het Monumenten Inventarisatie Project. Aan de wieg van de SPOU stond de Vereniging Oud-Utrecht, die niet zelf als uitgever wilde optreden. Inmiddels is de SPOU zelfstandig geworden en op eigen benen komen te staan. De banden met Oud-Utrecht zijn echter hecht gebleven.

De SPOU ziet het als haar taak publicaties mogelijk te maken die kwaliteit hebben, waarvoor belangstelling bestaat - soms bij een breed, soms bij een wat kleiner publiek - en die niet direct voor een commerciële uitgave in aanmerking komen. Daarvoor moeten aanvullende subsidies gezocht worden: bij de provincie, gemeenten, fondsen en het bedrijfsleven. Soms neemt de SPOU het initiatief tot een uitgave, soms wordt zij hiervoor door anderen benaderd. Bij projecten waarin meerdere instanties en personen participeren kan de SPOU een belangrijke coördinerende rol spelen. In bepaalde gevallen wordt bij publicaties samengewerkt met een of meer andere uitgevers. De SPOU is dus geen concurrent van andere uitgevers. Sinds enkele jaren worden de werkzaamheden van de SPOU ondersteund door een bureau met een directeur en kon meer professioneel worden gewerkt. De momenteel zes bestuursleden doen niet alleen bestuurswerk maar

'trekken' ook verschillende reeksen. Daardoor kunnen de overheadkosten laag gehouden worden. Hoewel ook de SPOU zich niet aan de marktwerking kan onttrekken, is van meet af aan het streven geweest de auteurs een passend honorarium te geven en hiervoor bij subsidiënten nadrukkelijk aandacht te vragen.

SPOU

De SPOU heeft de volgende reeksen in haar fonds:

- Archeologische en Bouwhistorische Kroniek van de gemeente Utrecht. De reeks is afgesloten met het deel over 1991-1992.
- Monumenten Inventarisatie Provincie Utrecht (M.I.P.). Beschrijvingen van de belangrijkste monumenten tot 1940 (huizen, boerderijen, molens, fabrieksgebouwen e.d.) en een korte geschiedenis van de gemeente. Met deze reeks zullen in dit voorjaar 27 gemeenten zijn bediend.
- Utrechtse Monumenten. Informatieve gidsjes voor de bezoekers van kerken en andere monumentale gebouwen in de stad Utrecht, waarvan inmiddels deeltjes in meerdere talen zijn verschenen over de Domkerk, de Pieterskerk, de Domtoren, de Aula/Pandhof, het Stadhuis en de Gertrudiskapel.